

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ajoneuvojen
katsastusluvista annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvojen katsastusluvista annettua lakia. Lakiin tehtäisiin vuoden 2004 alusta voimaan tulevista hallintolaista ja kielilaista johtuvat

muutokset.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain (1099/1998) mukaan katsastustoimintaa harjoittavat ne, joille Ajoneuvohallintokeskus on myöntänyt toimiluvan. Katsastustoiminnasta vastaavilta ja katsastuksia suorittavilta henkilöiltä peruskoulutuksen lisäksi edellytettävää lisäkoulutusta antavat Ajoneuvohallintokeskuksen hyväksymät yhteisöt. Varsinaisen koulutuksen lisäksi koulutusoikeuden haltijat järjestävät myös osan koulutukseen liittyvistä kokeista.

Ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain tarkoituksena on ajoneuvojen katsastustoiminnan avulla edistää liikenneturvallisuutta ja vähentää ajoneuvojen aiheuttamia ympäristöhaittoja sekä edistää katsastuspalvelujen saatavuutta.

Vuoden 2002 lopussa oli toiminnassa sivutoimipisteet mukaan lukien 218 katsastustoimipaikkaa. Näistä 66 oli muita kuin Suomen Autokatsastus Oy:n toimipaikkoja. Vuosikatsastuksia aloitettiin vuoden 2002 aikana 1,99 miljoonaa. Muita katsastuksia suoritettiin 112 000. Suomen Autokatsastus Oy:n osuus aloitetuista vuosikatsastuksista oli 63,7 prosenttia.

Katsastustoiminnasta vastaavien ja katsastuksia suorittavien henkilöiden koulutusta antavat Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry, Suomen Autokatsastus Oy, Turun Ammattikorkeakoulu, Ammattienedistämislaitos ja Autoalan Koulutuskeskus Oy. Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry ja

Suomen Autokatsastus Oy vastaavat pitkälti oman henkilöstönsä ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain mukaisesta lisäkoulutuksesta. Muut yhteisöt järjestävät lähinnä katsastusta koskevaa perus- ja täydennyskoulutusta.

Katsastustehtävien on katsottu sisältävän julkisen vallan käyttöä. Kyse on siten perustuslaissa tarkoitetuista julkisista hallintotehtävistä. Myös koulutusoikeuden haltijoiden on katsottu hoitavan julkisia hallintotehtäviä. Perustuslain 124 §:n mukaan hyvän hallinnon vaatimuksia ei saa vaarantaa annettaessa julkisia hallintotehtäviä hoidettaviksi muulle kuin viranomaiselle.

Ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 13 §:n mukaan katsastusluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden on toiminnassaan soveltuvin osin noudatettava kielilain (148/1922) säännöksiä.

Vuoden 2004 alusta tulee voimaan uusi kielilaki (423/2003). Lain 25 §:n mukaan yksityistä koskee sen hoitaessa julkisia hallintotehtäviä, mitä kyseisessä kielilaissa säädetään. Näin ollen katsastusluvista annetun lain 13 §:n 4 momentissa oleva säännös, joka viittaa vuoden 2004 alusta kumottavaan kielilakiin, muutettaisiin viittaukseksi uuteen kielilakiin.

Hyvän hallinnon varmistamiseksi katsastusluvan haltijat ja katsastuksia suorittavien henkilöiden koulutusta antavat yhteisöt ovat ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan velvollisia soveltamaan toiminnassaan hallintomenettelylakia

(598/1982), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/1966) ja asiakirjain lähettämistä annettua lakia (74/1954).

Vuoden 2004 alusta tulee voimaan uusi hallintolaki (434/2003), jolla kumotaan hallintomenettelylaki, asiakirjain lähettämistä annettu laki ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu laki. Hallintolain 2 §:n 3 momentin mukaan myös yksityisten tulee soveltaa lakia niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä.

Ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 14 §:n 2 momentissa säädetään hallintomenettelylain soveltamista koskevasta poikkeuksesta. Sen mukaan koulutusoikeuden haltijan palveluksessa olevaan ei sovelleta hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohtaa. Mainitun 4 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Jos katsastajien koulutustoiminnassa olisi sovellettava mainittua kohtaa, se estäisi katsastustoimintaa harjoittavien yhteisöjen kouluttajia toimimasta, kun toiminta kohdistuu oman yhteisön palveluksessa olevaan henkilöstöön esimerkiksi kokeiden valvonnassa ja tarkastamisessa. Ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 14 §:n 2 momentissa oleva viittaus hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohtaan tulisi muuttaa viittaukseksi uuden hallintolain vastaavansisältöiseen säännökseen, jotta koulutusta antavat yhteisöt voisivat nykyiseen tapaan jatkaa koulutustoimintaansa. Samalla on perusteltua muuttaa 14 §:n 1 momenttia.

2. Ehdotetut muutokset

13 §. *Tasapuolisuus*. Pykälän 4 momentissa oleva velvoite soveltaa vuoden 2004 alussa kumottavan kielilain säännöksiä muutettaisiin viittaukseksi uuteen kielilakiin, josta velvoite on suoraan johdettavissa.

14 §. *Hyvä hallinto*. Pykälän otsikkoa muutettaisiin. Uudessa hallintolaissa säädetään hyvästä hallinnosta.

Pykälän 1 momentissa velvoite soveltaa katsastustoiminnassa ja koulutustoiminnassa hallintomenettelylakia, tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia ja asiakirjain lähettämistä annettua lakia muutettaisiin velvoitteeksi soveltaa uutta hallintolakia ja 2 momentissa oleva esteellisyttä koskeva poikkeus otettaisiin asiayhteyden vuoksi 1 momenttiin.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin toimiluvan ja koulutusoikeuden haltijoille velvoite soveltaa julkisissa hallintotehtävissä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Nykyisin vastaava velvoite on 1 momentissa.

3. Esityksen vaikutukset

Katsastustoimipaikat ja koulutusoikeuden haltijat ovat jo nyt velvollisia soveltamaan hyvän hallinnon ja kielilain säännöksiä, joten esityksellä ei ole itsenäisiä taloudellisia tai muitakaan vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä ja Ajoneuvohallintokeskuksessa. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ajoneuvohallintokeskukselta, tullilaitokselta, Liikennevakuutuskeskukselta, Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry:ltä, Suomen Autokatsastus Oy:ltä ja muilta katsastajien koulusta antavilta yhteisöiltä. Saaduissa lausunnoissa ehdotetut muutokset on otettu huomioon esitystä viimeistellessä.

5. Voimaantulo

Uusi hallintolaki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Koska ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 14 §:ssä viitataan samana päivänä kumottavan hallintomenettelylain 10 §:ään, laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen katsastusluvista 23 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain (1099/1998) 13 §:n 4 momentti ja 14 §, sellaisena kuin niistä on 14 § laissa 1102/2002, seuraavasti:

13 §

Tasapuolisuus

 Katsastusluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden kielellisestä palveluvelvollisuudesta säädetään kielilaissa (423/2003).

14 §

Hyvä hallinto

Katsastusluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden on tässä laissa tarkoitettuja julkisia

hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava hallintolakia (434/2003). Koulutusoikeuden haltijan palveluksessa olevaan ei kuitenkaan koulustoitinnassa sovelleta hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Katsastusluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Johannes Koskinen*

Liite

Rinnakkaisteksti

Laki

ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* ajoneuvojen katsastusluvista 23 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain (1099/1998) 13 §:n 4 momentti ja 14 §, sellaisena kuin niistä on 14 § laissa 1102/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Tasapuolisuus

Toimiluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden on toiminnassaan soveltuvin osin noudatettava kielilain (148/1922) säännöksiä.

14 §

Hyvä hallintotapa

Kun toimiluvan haltija suorittaa 7 §:ssä tarkoitettuja ja koulutusoikeuden haltija 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) ja asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/1954) säädetään.

Edellä 1 momentista poiketen koulutusoikeuden haltijan palveluksessa olevaan ei koulutustoiminnassa sovelleta hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Katsastusluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden kielellisestä palveluvelvollisuudesta säädetään kielilaissa (423/2003).

14 §

Hyvä **hallinto**

Katsastusluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava hallintolakia (434/2003). Koulutusoikeuden haltijan palveluksessa olevaan ei kuitenkaan koulutustoiminnassa sovelleta hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Katsastusluvan ja koulutusoikeuden haltijoiden on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.
